

Arbo in het onderwijs: het leren komt tot leven

De arbocatalogus voor het voortgezet onderwijs bruist. De website waarop de catalogus prijkt, kan per kwartaal rekenen op bijna 11.000 bezoekers. Een indrukwekkend aantal voor een branche met 110.000 werknemers en ongeveer 650 scholen. Welke factoren hebben bijgedragen aan deze bloei?

Aukje van den Bent

Het succes van de digitale catalogus komt niet uit de lucht vallen. Al jaren zien sociale partners het belang in van goede arbeidsomstandigheden op de scholen. In 2007 wordt Arbo-VO opgericht, een kennis- en adviescentrum. Zeven personen, waaronder regionale VO-consultants, zetten zich in om het voortgezet onderwijs te ondersteunen bij het vormgeven van arbo, verzuim, re-integratie en levensfasegericht personeelsbeleid. De site met de Arbocatalogus-VO gaat in september 2008 als een van de eerste

arbocatalogi online. Emile Thijssen, projectmanager van Arbo-VO, vertelt over de factoren die tot dit succes hebben geleid.

Les 1: Goede basis

Arbo-VO kent veel verschillende instrumenten. De belangrijkste twee daarvan zijn de Arboscan-VO (erkend als branche-RI&E) en de Arbocatalogus-VO. Beide instrumenten zijn digitaal beschikbaar en op detailniveau aan elkaar gekoppeld. Er is evenwichtig aandacht besteed aan inhoud én gebruiksgemak. Zo werd voor

de arbocatalogussite een professionele usabilitytest uitgevoerd. 'Bij een groep gebruikers onderzochten we het zoekgedrag met behulp van videocamera's en registreerden we het klikgedrag. Zo leerden we hoe de site werd gebruikt. Naar aanleiding van de test is de site grondig aangepast', zegt Thijssen. Een goede investering, zo blijkt: de site blinkt inderdaad uit in overzicht en gebruiksgemak.

Les 2: Actieve marketing

'We grijpen alle kansen aan om de Arbocatalogus-VO onder de aandacht te brengen', zegt Thijssen. Van klassieke middelen als folders, artikelen en congressen tot en met een moderne multimedia-aanpak via twitter en filmpjes. De marketingaanpak is weloverwogen, breed en actief. 'Toen we net bestonden, hebben de VO-consultants alle scholen telefonisch benaderd om te verkennen wat we voor elkaar konden betekenen'.

Les 3: Blijven ontwikkelen

'Om de site dynamisch te houden, vinden we het belangrijk om de Arbocatalogus-VO te blijven vernieuwen', zegt Thijssen. 'Elke maand komen er nieuwe schoolvoorbeelden bij, de laatste tijd vaak mét filmpje. Ook voegen we de vragen die bezoekers ons stellen toe in de rubriek veelgestelde vragen. Zo is er ook voor regelmatige bezoekers telkens iets nieuws te lezen.' Het aantal arbothema's waarvoor de site normen en schoolvoorbeelden beschrijft, groeit nog steeds. 'Zo hebben

Overzichtelijk, interactief en gevarieerd

De Arbocatalogus-VO werkt voor tien arbothema's normen en schoolvoorbeelden uit. De normen geven concrete minimumeisen weer, bijvoorbeeld 'tenminste elk jaar een ontruimingsoefening, liefst aan het begin van het schooljaar'. De schoolvoorbeelden beschrijven telkens de situatie in een specifieke school. Zo voerden leerlingen van een opleiding 'veiligheid' een RI&E uit in hun eigen school en zien dan andere punten dan de eigen arbocoördinator.

Opvallend aan de site is allereerst de structuur. Met tien thema's, meer dan vijftig normen en een kleine vijftig schoolvoorbeelden oogt de site nog steeds rustig en overzichtelijk. De site verkennen gaat gemakkelijk, verdwalen is zo goed als uitgesloten. De zoekfunctie levert bruikbare resultaten.

Ten tweede valt de interactie mogelijkheid op. Bij de schoolvoorbeelden is het mogelijk om te reageren én om contact op te nemen met de betreffende functionaris van de school.

En tenslotte valt de diversiteit op. Eigenlijk alle arbo-onderwerpen uit een arbohandboek komen aan de orde en worden specifiek voor de schoolsituatie uitgewerkt. Zo zijn er normen voor arbobeleid, geluid, gevaarlijke stoffen, bedrijfshulpverlening, machines & gereedschappen, agressie & onveiligheid en specifieke normen voor bijvoorbeeld het gymnastiek- en scheikundelokaal.

Arboprofessionals in het voortgezet onderwijs moeten duidelijk van alle markten thuis zijn! Arbocatalogus-VO is ook te volgen op twitter: www.twitter.com/arbocatalogusvo

Verschillende factoren hebben bijgedragen aan het succes van de arbocatalogus voor het onderwijs

we in 2010, na de goedkeuring van de Arbeidsinspectie, normen op het gebied van agressie, geweld, seksuele intimidatie en discriminatie toegevoegd.’

Les 4: Vraag- en aanbodgericht werken

‘Als kenniscentrum is het één van onze functies om kennis te verzamelen en te delen. Maar we willen zeker niet alleen aanbodgericht werken’, zegt Thijssen. ‘We vinden het heel belangrijk om naar de medewerkers in de scholen te luisteren en de signalen die we van hen krijgen te verwerken in onze dienstverlening. Dus betrekken we de mensen in de scholen. Dat proberen we bij de Arbocatalogus-VO ook te doen, bijvoorbeeld bij het thema werkdruk. Tijdens het project Voortgezet Werkplezier werken docenten, onderwijs ondersteunend personeel, P&O’ers en directeurs samen met procesbegeleiders om van werkdruk naar werkplezier te komen.’

Les 5: Inhoud en proces

Thijssen benadrukt dat ze in de activiteiten die ze organiseren ook kijken naar de implementatie in de schoolpraktijk. ‘Zo bestaat de cursus voor preventiemedewerkers uit één dag arbokennis en een dag aandacht voor empowerment: hoe kunnen de preventiemedewerkers effectiever werken in scholen?’ De VO-consultants ondersteunen steeds vaker het proces in de scholen, vertelt hij. ‘We nemen de uitvoering niet van scholen over, maar we zitten wel samen om tafel om na te gaan

Gebruikerservaringen

Dat de Arbocatalogus-VO grote bekendheid geniet, is met 11.000 bezoekers per kwartaal wel duidelijk. Maar wat doen gebruikers vervolgens met de site? Drie gebruikers komen aan het woord.

‘Ik kijk regelmatig in de catalogus omdat er veel voorbeelden in staan waar ik wat aan heb. Zoals de eisen waaraan een technieklokaal moet voldoen. Ik heb de afgelopen jaren al een aantal voorbeelden uit de Arbocatalogus-VO gehaald, die ik kon vertalen naar de situatie op onze school’, aldus Raymond Crutzen, zelfstandig arbo-adviseur betrokken bij het arbobeleid van het CITAVERDE College in Limburg.

Paula van den Broek, personeelsadviseur van Stichting Onderwijs Midden Limburg, gebruikt de Arbocatalogus-VO als leidraad. ‘Als controlemiddel is de Arbocatalogus-VO voor ons niet meer weg te denken. Die is actueel, altijd bij de hand en houdt ons scherp. Zo bleek dat we protocollen, regels en afspraken rond sociale veiligheid wel individueel hadden vastgelegd, maar er nog geen overkoepelend schoolveiligheidsplan was. In de Arbocatalogus vonden we de beschrijvingen en concrete voorbeelden om dat te realiseren.’

Bertus van de Vondervoort, arbocoördinator van het Carmel College Salland, krijgt regelmatig reacties op de schoolvoorbeelden die over zijn school in de Arbocatalogus-VO staan. ‘Soms belt er een collega van een andere school die geïnteresseerd is in ons verhaal. Wie bezig is met arbozaken, hoeft natuurlijk niet zelf opnieuw het wiel uit te vinden. Daarvoor is nu juist de arbocatalogus in het leven geroepen. Je kunt lezen hoe anderen het doen en daar op meeliften.’

hoe we het proces zo handig mogelijk kunnen inrichten.’

Hoewel de schoolperiode voor velen al enige tijd achter ons ligt, kunnen we ook nu nog van het onderwijs leren. De Arbocatalogus-VO is zo volledig en gevarieerd, dat arbo-professionals uit niet-onderwijsbranches inspiratie voor hun werk kunnen opdoen. Tevens oogst de implementatie-aanpak bewondering. Al

met al een hard-werkende branche op weg naar professioneel arbo-beleid in de scholen. [↩](#)

Aukje van den Bent is organisatieadviseur bij Ergo-balans en maakt deel uit van het netwerk van De Goede Praktijk, dat gespecialiseerd is in dienstverlening rondom arbocatalogi. www.degoedepraktijk.nl. Ze is intensief betrokken bij de totstandkoming en implementatie van diverse arbocatalogi.